

Az emberért

Az elmúlt hónapokban a híradások zöme az Európai Unióról szólt. Az Unió kezdetei immár történelemmé váltak, ahogy az azt megelőző évtizedek is. Akkor két nagy diktatúra hirdette büszkén, hogy tökéletes világot építenek, felsőbbrendű emberekkel. Ehelyett azonban gonosz erők szabadultak el, soha nem tapasztalt szenvedést és pusztítást idézve elő. Holttestek és törmelékek borították be a kultúrájára és emberképére valaha oly büszke kontinenst. Az akkori-ban elterjedt mondás módosítva is fájdalmasan találó: „Lehet-e *emberről* beszélni Auschwitz után?”

Az Unió „alapító atyái” a gazdasági együttműködés megteremtésével remélték megelőzni azt, hogy újra kialakulhasson erőszakra épülő egyeduralom. Az elgondolás életképesnek bizonyult, az együttműködés egyre több területre kiterjedt, az Unióhoz lassan az egész kontinens csatlakozott. A szervezet — ha olykor döcögve is — működik, alkalmazkodva a világban lezajló globális folyamatokhoz. A legfontosabb mégis mintha egyre jobban eltűnne belőle: a lélek, vagy hétköznapiabb szóhasználattal: maga az ember.

Különös ellentmondás tárul elénk. A saját kultúráját valaha kizárólagosnak tekintő Európa legfontosabb értéknek az emberi jogokat és méltóságot tartja. Minden egyes ember: személy, akinek az értéke egyedülálló és sérthetetlen, akit ezért feltétlen tisztelet illet meg — fajra, nemre, vallásra, egészségi állapotra való tekintet nélkül. Ez alól nem lehet senkit sem kivonni semmilyen jogcímen: mindenkit alanyi jogon megillet, születésénél, ember-voltánál fogva. A múlt század jogtiprásai, kegyetlenkedései elég elevenen élnek még ahhoz, hogy magát az elvet senki sem tagadja. A modern Európa — bár keresztény gyökereit már elfeledte — átvette az egyháztól ezt az emberközpontú szemléletet, és — több-kevesebb sikerrel — beültette jogrendszerébe, és igyekszik a valóságban is érvényre juttatni. Az elv gyakorlati értelmezése azonban már sokkal bizonytalanabb és ellentmondásosabb a tudomány, sőt az élet megannyi területén.

Ki és mi tehát az ember? Európa-szerte egyre több területen és egyre égetőbben merül fel a kérdés. Idehaza folyik a vita arról, hogyan kell nevelni, mire kell oktatni a gyermekeket és a fiatalokat, hogy ne csupán piacképes áru termelődjön belőlük, hanem teljes értékű emberré növekedjenek, nemesedjenek. Ahogy Ady írta: „Én nem kívánom senkitől, hogy csudás dolgot tegyen, de joggal kívánom mindenkitől, hogy mindig ember legyen.”

A keresztény emberkép nem alulról, a résztudományok felől tekint az embert, hanem felülről, az Alkotójától kapott célja, lényege felől. Nem tartozna-e az egyház küldetéséhez, hogy kezdjen párbeszédet az emberrel foglalkozó empirikus és gyakorlati tudományokkal — éppen az ember: az emberség és az emberiség érdekében?